

РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТА ЕТІОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ САЛЬМОНЕЛЬОЗІВ ПОРОСЯТ У ЦЕНТРАЛЬНИХ ТА СХІДНИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

*Недосєков В.В., д.вет.наук, професор,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Гонтарь А.М., канд. вет. наук, доцент,
Харківська державна зооветеринарна академія
Пундяк Т.І., канд. вет. наук, доцент,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького*

Актуальність проблеми. Сальмонельоз має значне поширення у свинарських господарствах України та за кордоном і завдає значних економічних збитків [1,2]. У неблагополучних щодо сальмонельозу господарствах одним з головних засобів боротьби з цим захворюванням залишається вакцинопрофілактика поголів'я [3]. Проти-сальмонельозні вакцини не завжди є ефективними в силу відмінності морфологічних, біохімічних, антигенних та біологічних властивостей вакцинних штамів сальмонел і польових (епізоотичних) культур — безпосередніх збудників захворювання чи через надмірне антигенне навантаження на організм молодих тварин, не здатних ще належним чином відповісти на антигенний подразник, що веде до розвитку у них імунологічної толерантності. Використання хіміотерапевтичних препаратів та антибіотиків сприяє виникненню антибіотикорезистентних штамів та вторинних дисбактеріозів [4].

Матеріал і методи дослідження. Діагностичні дослідження виконувались в умовах міжкафедральної лабораторії молекулярно-генетичних методів досліджень Харківської державної зооветеринарної академії, а також на кафедрі епізоотології та ветеринарної справи НУБіП України у 2017-2018 рр.

При цьому застосовували ретроспективний епізоотологічний аналіз, клінічний, патологоанатомічний, бактеріологічний, серологічний та імунологічний методи досліджень.

При вивченні епізоотичної щодо сальмонельозу ситуації з'ясовували його поширення та спектр домінуючих сероварів збудника серед свиней у деяких районах Київської та Харківської областей. Для цього були використані дані звітності районних державних установ і лабораторій ветеринарної медицини та матеріали власних епізоотологічних та бактеріологічних досліджень, проведених у господарствах у 2018 році. Бактеріологічні дослідження здійснювали за прийнятими методиками. Чутливість виділених культур сальмонел до антибіотиків визначали методом дифузії в агар із застосуванням дисків, що містять антибіотики.

Результати дослідження. Аналізуючи розповсюдження інфекційних хвороб свиней в Україні, слід відзначити, що на фоні відносного благополуччя має місце ураження свиней бактерійними шлунково-кишковими захворюваннями.

Аналіз епізоотичної ситуації у свиногосподарствах показав, що шлунково-кишкові захворювання реєструються у поросят-сисунів, у поросят в період відлучення та у поросят на дорощуванні. Результати аналізу представлені в таблиці 1.

Серед інфекційних захворювань молодяку не останнє місце посідають колібактеріоз, сальмонельоз та хвороби відлученого періоду, зокрема колієнтеротоксемія.

Ми проаналізували кількість виявлених випадків вказаних захворювань серед поросят у деяких свиногосподарствах різної форми власності Київської і Харківської областей на період з 2017 по 2018 рр.(рис.1).

В етіологічній структурі бактерійних гастроентеритів провідне місце займав сальмонельоз – 26,8% від усіх випадків. Найменше діагностувалася анаеробна ентеротоксе-

мія поросят – 6,2%. Ешерихіози склалися з колибактеріозу та набрякової хвороби, які в сумі були на рівні 33,3% і перевищували сальмонельоз на 6,5 %. Решта випадків захворювань (33,7%) були віднесені до респіраторної патології серед поросят різних вікових категорій.

Таблиця 1 За досліджуваний період на Епізоотологічні показники захворювання поросят з діарейним синдромом сальмонельоз лабораторією було досліджено 115 патологічних матеріалів, із них позитивними були 32. В результаті лабораторних досліджень за 2017– 2018 роки від свиной виділено та ідентифіковано 95 культур сальмонел, з яких віднесли до *S.typhisuis* – 70 (75,6%) культури, *S.choleraesuis* – 8 (10,4%) та до *S.typhimurium* – 9 (7,6%) культур, нетиповані – 8 (6,4%) (рис.2).

№ з/п	Вікові групи	Захворюваність, %		Летальність, %	
		2017	2018	2017	2018
1.	Сисуни	64	58	35	42
2.	Відлучені	21	19	22	24
3.	Дорощування	15	23	5	8

Рис. 1. Етіологічна структура інфекційної патології свиней

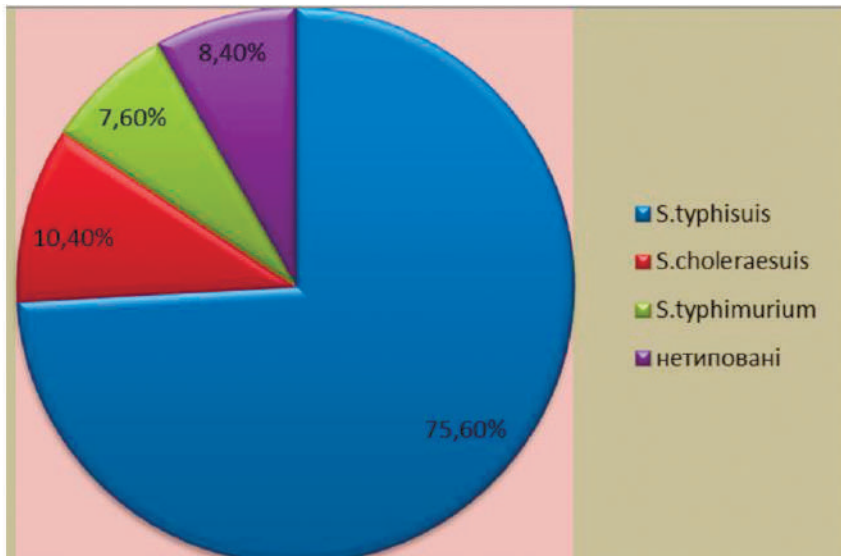

Рис. 2. Серологічні типи сальмонел, виділених від свиней

При вивченні чутливості сальмонел до антибіотиків виявлено, що 85,6% досліджених культур *S.typhisuis*, 83,8% культур *S.choleraesuis* та 67,9% *S.typhimurium* були високочутливими до цефінелю. До левоміцетину мали виражену чутливість (були високочутливими та чутливими) 90% всіх ізольованих культур, до неоміцину – 59,7% культур

S.typhisuis, 80% — *S.typhimurium* та 75,0% — *S.choleraesuis*. До поліміксину були чутливими 59,7% культур *S.typhisuis*, 68% — *S.typhimurium* та 75,0% — *S.choleraesuis*. До тетрацикліну мали виражену чутливість 85,5% культур *S.typhisuis*, 55% — *S.typhimurium* та 65,0% — *S.choleraesuis*.

Висновки.

1. За підозри на бактерійний гастроентерит у поросят необхідно оперативно запроваджувати заходи щодо встановлення заключного діагнозу.

2. Для ліквідації сальмонельозу у поросят потрібно застосовувати комплексний метод лікування з обов'язковим урахуванням чутливості виділених сальмонел до певного переліку антимікробних засобів.

3. З метою специфічної профілактики у стаціонарно неблагополучних господарствах необхідно застосовувати вакцини з обов'язковим урахуванням епізоотологічного складу серотипів виділених сальмонел у даному регіоні.

Список використаних джерел

1. Волинець Л. Вивчення стану циркуляції сальмонел у регіонах України / Л. Волинець // Ветеринарна медицина України. — 2001. — № 12. — С. 12–13.

2. Карева Є.П. Сальмонельоз поросят в сучасних умовах / Є.П. Карева, Н.А. Солдатенко // Ветеринарний консультант. — 2003. — № 2. — С.6–7.

3. Тітаренко О.В. Епізоотологія та епідеміологія сальмонельозів у Полтавській області / О.В. Тітаренко // Вісник Полт. держ. с.-г. інст. — 2005. — № 4. — С. 19–21.

4. Шептуха А.А. Неонатальна диарея у поросят : лечение или профилактика / А.А. Шептуха // Здоров'я тварин і ліки. — 2008. — №2. — С. 18–20.

ВИРОБНИЦТВО КОПЧЕНОЇ СВИНИНИ ВПАЛО, А ЗАМОРОЖЕНОЇ — ЗРОСЛО

Обсяги забою свиней за десять місяців року «просили» на 4%. Як наслідок, м'ясопереробні підприємства скоротили випуск свіжої, охолодженої та мороженої свинини.

Про це повідомляє аналітичний відділ Асоціації свинарів України (АСУ) з посиланням на дані Держстату.

«За підсумками десяти місяців 2018-го промислові свиногосподарства реалізували на забій 3,8 млн свиней сукупною живою масою 403,6 тис. т (проти проти 4,04 млн голів живою масою 420,4 тис. т у 2017-му). Як наслідок надходження меншої кількості сировини зменшилися й обсяги переробки — у січні-жовтні цього року випуск свіжої та охолодженої свинини склав 199 тис. т. Це на 1,6% менше обсягів виробництва цього виду м'яса за аналогічний період 2017-го», — говорить у повідомленні.

Хоча цьогорічні обсяги імпорту перевищують торішні, пропозиція свинини з-за кордону складає трохи більше десятої частини результатів роботи м'ясопереробної галузі за згаданий період.

Крім того, за підрахунками експертів асоціації, випуск сушеного, соленого та копченого м'яса свиней теж скоротився — 7,1 тис. т за 10 місяців 2018-го проти 9,2 тис. т за аналогічний період 2017-го, тобто на 22,8%.

Не дивлячись на скорочення обсягів виробництва (-11,2%) замороженого м'яса свиней у жовтні, його сукупний випуск за 10 місяців 2018-го навіть додав 6% до минулорічних результатів та склав 12,8 тис. т.

«Такому приросту сприяло трикратне збільшення обсягів виробництва морожених лопаток, окостів та їх відрубів у вересні-жовтні відносно відповідних місяців минулого року. Ця активізація спричинила збільшення об'ємів запасів таких продуктів на складах, які на кінець жовтня перевищили 1 тис. т, що незначно «відстає» від місячних обсягів їх випуску. Залишки охолодженого м'яса свиней, навпаки, скоротилися майже вдвічі та лише на 0,4 тис. т перевищували запаси мороженої свинини», — коментують в АСУ.